

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ARAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei magánosoknak 250 L., félévre 130 L., negyedévre 65 L. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75 15, S. 19. Dinar i 20.

Az ifjúságunkat elveszítjük

Innen is, onnan is felmerültek évek óta agodalmas hangok, amelyek azt suttogják, sőt nékiabálják a közvélemény felé, hogy elvesz a zsidó ifjúság. Elvész a zsidóság számára és ha a folyamat így tart még sokáig, akkor eljön az idő, amikor az intellektus zsidó ifjúság végigkiesik abból a gondolatkörből, amelyet zsidóknak ismerünk évezredek óta. De nemcsak a közép felsőbb iskolákat járó ifjúság kallódik el, és világnézetek és más eszmék tömkelegében, hanem az a legfőbb rezervár is, mely a hagyományhoz ragaszkodó fiatalságot foglalta magá-

Mi ennek az oka? Kérdezi velünk együtt már mindenki. És bártalan hangok nyilatkoznak még amellett, hogy itt valami nincsen rendben. Talán a fiatalság lett rosszabb, vagy talán azokban kellene keresni az eredendő hibát, akiknek feladata volna a folyamat feltartóztatása? Most, hogy a fiatalság rövidesen ismét egygyerelődik az iskolák padjaiba, újból aktuális kérdés, aminthogy az év minden szakában a zsidóság egyik legégetőbb problémája kellene legyen ez a rendkívüli fontosságú feladat. Ki áll nyíltan jelentsük, hogy felfogásunk szerint nem a fiatalságban van a hiba. Ha kerülni akarunk a frázisokat, minthogy eddig csak üres frázisok kongatása volt az egyetlen pozitívum ebben a kérdésben — akkor sem hagyhatjuk figyelmen kívül a tényt, hogy az ifjúság lelke a szülőhöz hasonló, amelyet hozzáértő emberek a maguk módjára formálhatnak. Ha el is ismerjük, hogy a most divó világmegváltó eszmék egyszerű eszközök a fiatalság meghódítására, mégis másutt kell keressük annak az okozóját, hogy a zsidó ifjúság utja elváltik apáik útjától. Egy kell mondjuk nyíltan, hogy a zsidóság vezetői a bűnösök elsősorban abban, hogy a fiatalságot eltért a régi útról és más — a zsidóságra szöve idegen utakon keresi lelki kiegyensúlyozottságát és életideálját. Hát ki törődik nálunk a fiatalság nevelésével? Kinek képez gondot ez a rendkívüli fontosságú kérdés? Kit nem hagy nyugodni a kérdés, hogy a Nachwuchs kérdését a jövő szempontjából elintéztük-e? Rabbijainkat? Oh azok elfoglalt emberek. Gabella- és hatalmi kérdések, intrikák és napi jelentőségű kérdések veszik el mindazt az energiát, amelyet az ifjúság nevelésére kellene szenteljenek. Elsősorban a rabbiknak kellene kézbe venni a dolgot. De nem régimódi eszközökkel, hanemekkel és más olyan metódussal, amely a fiatalság lelkéhez már nem ér el. Hanem modern eszközökkel kell megvívni. Először is és mindenekelőtt hol vannak egyházaink? Legfőbb feje volna már, ha nem az áldatlan és sokszor teljesen inproduktív kehilla harcok és „ország-szerte” bajok kibogozása volna legfőbb tényezőnk, mert higgyék el a mi rabbijaink, hogy az ifjúság kérdése, mindennél fontosabb feladat legyen. És ami vonatkozik rabbijainkra, még fokozottabb mértékben áll hitközségeink általában zsidó közéletünk vezetőire. Figyeljen csak meg, hogy mennyi mindenféle kérdés állt vitaközlökön hónapokon át a mi orthodox vezetőink. Hogy mennyi üres szalmacséplés áll bizonyos fennér jelentőségű kérdés körül. Egymás ócsárlása, tekintélyek rombolása, hatalmak és kicsinyes handa bandázás az ezeken a vonalon. És ezalatt népünk virága, az ifjúság, amely létetemenyese kellene legyen a

mi jobb jövőnknek, vallástalan lesz, a kommunizmus karjaiba veti magát és sokszor gunyos fintorral nézi az idősebbek apró szélmalom harcait. 25 banis pótgabella jegyek bevezetése vagy be nem vezetése a lét vagy nem lét kérdéseként van feltüntetve. Meg a sakterek illetékességi foruma lett fókuszja minden zsidó kérdésnek.

Ezerszer ismételjük: és mi történik addig a legnagyobb kincsrel, az ifjúsággal? Ténfereg zsidótlán téreken, olyan környezetbe jut és olyan eszmék örlőmalmába kerül, amelyek végleg elterelik őket mindentől ami zsidó.

Talán még most sem késő, ha erre a rendkívüli fontossággal bíró kérdésre újból felhívjuk a zsidó vezetők figyelmét. Próbáljanak felülemelkedni az apró és kicsinyes lokális és erdélyi csetepatékon és gondoljanak arra, hogy elvesz zsidóságunk legnagyobb kincse a jövő generáció. Ha nem akarják, hogy általunk és miattunk, sok Sallai és sok Fürst kerüljön ki soraink közül, akkor fogjanak össze és vegyék már egyszer észre, hogy az egoista és nagyon is kicsinyes eszmekörön fejül, létezik egy sokkal magasabb is. És ez: a zsidó ifjúság megmentése, a zsidóság számára!

Az új parlament — régi arca

Ha egy romániai viszonyokkal ismeretlen amerikai, vagy angol bekerülne most a román parlament erkélyére, szilárd meggyőződése lenne, hogy a gazemberek és gyilkosok társaságának gyűlékezésén vesz részt. Hiszen csak úgy öpködnek az igazolási vita során az ilyen kifejezések, hogy: gazember, szélhámos, tolvaj gyilkos, vagy legjobban esetben: marha! Nem is lehet ezen csodálkozni, hiszen ott ülnek a parlament falai között a romániai antiszemitizmus hírhedt vezérei is. Zelen Codreanu, aki tényleg gyilkolt és Cuza, akinek szintén nem egészen makulátlan múltja. Minden elismerésünk azonban a román parlamentet azon részének, akik nem szégyelik ezeket a napvilágra hozni és nyíltan a szemükbe kiabálják képviselő társaiknak privát és közéletük minden aljasságát.

Vicces volt Cuza korelnöki szerepe is. Vágot fehér szakállával igazán nyájas zsidó képet festett. Csak a szavai voltak mások. Zalea viszont azt meséli az árkádos folyosókon, hogy 500 milliót ígérték neki a zsidók, ha lemond a politikai szerepléséről. Az egész képviselőház nevet természetesen Zalea vicein, de ő megszokta már a bohóc szerepét és a nevetést. Általában véve az új parlament arca semmivel sem változott. Csak a népakarat, amely állítólag most üli törvényhozását, szégyeli nagyon, de nagyon magát...

A szatmári hitközségben a végsőkig élesedett a harc

A sorozatos tekintélyrombolás gyászos következményei

Az a természetű destrukció és rombolás, amely évek óta folyik a szatmári hitközségben, most érte el a kulminációs pontját. És hogy ez egyetemes jelentőségű az erdélyi zsidóságra nézve, azt senki sem vitatja és éppen ezért kell vele részletesebben foglalkoznunk, mint azt lát-szatra egy ilyen hitközségi csetepaté megérdemelné.

Micsoda ironája az a Központi Iroda szervezetének, hogy annak alelnöke áll élén annak a romboló műveletnek, amellyel elérte azt, hogy most már a szatmári hitközség anyagilag és erkölcsileg is a hatóságok előtt romokba hever. Egy ádáz pusztító harc folyik itt, hasonló az a harcokhoz, amiért a chorbán besz hamidos bekövetkezett.

Mert nem lesém somájim történik ez, nem azért mert a vallás védelmére kellnek egyesek. Oh messzi vagyunk ettől. Nagyon messzi. Itt emberek harcolnak-emberek ellen az elsőségért és egy szertelen nagyravágyástól üzött főrabbi hamis zászlaja alatt, aki ügyének radikális elintézését hivatkozta, most Erez Jiszroel felé vándorol hogy ott az Atyák sírjainál próbálja megvilágosítani elméjét mindarra, amit tudatosan vagy öntudatlanul, de az erdélyi zsidóság belbékéje ellen évek hosszú során át elkövetett. Bárcsak az a szent szellem, amely abból a véráztattá történelmi földből kiárad, jobb belátásra bírná azt, akinek mindez a tragikus esemény köszönhető.

Mert tragikus és végtelenül szomorú, hogy a zsidóság legszebb és legszentebb intézményei ellen folytat harcot egy kis minoritás. Mi és ezalatt a „mi” alatt a zsidóság 95-százalékát értjük, mindenkor a legszentebbnek, a legpregnansabb zsidónak, a legkomolyabbnak: a sechita intézményét tartottuk. A Tóra szent parancsa ez, amelyen változtatni soha semmilyen körülmények között nem volt és nem lesz szabad. És ehhez a legszentebbhez nyultak most hozzá profán és komisz kézzel, azok, akiknek ugy-látszik semmi sem szent. Megingatják a zsidó tömegek hitét abban, hogy a vágatáshoz brutális szakavatatlan kézzel nyulni nem szabad. A sakterkésből politikát csináltak, a Pénzt emelték a sechita felé, a ridet üzleti számítás, egy hitközség tönkretételének végcéljával, politika felé hajlították a metszők kezét. Politika csorbította ki a teljesen élesnek szánt kést és mi hittel hisszük, hogy ezzel a pégiemet csinálták arra a késsre, amelynek más a hivatása.

A szatmári hitközség mai vezetősége mindent elkövetett, hogy a békét megteremtse. Elfogadta volna azt a proposíciót is, hogy a szatmári vezetőség is mondjon le, de a károlyi rabbi is egyidejűleg vele. Elfogadta volna azt, hogy 15 napon belül kiirandó a választás és ezalatt döntsön egy Din-Tóra vagy választott bíróság a szatmári hitközség jogállapotára vonatkozólag. Hajlandó volt a béke érdekében,

hogy egy 11-es direktorium alakítsák a paritás elve alapján az ügyek ideiglenes vitelére.

Semmit sem fogadtak el. Erre gyűlést hívott egyben a hitközség vezetősége, és elhatározta, hogy szeptember 11-ére kiírják a választást.

De hiába minden. Mert nem fogadtak volna el semmit. Csak egyet.

Soha senki áskénáz ne folyék bele a szatmári hitközség befűgyeiben, azt ezután csakis a Freund párt vezesse. De mert a mai vezetőségbe és az ottani áskénázokba még van önérzet, nem tudják otthagyni végleg azt, amit generációk építettek ki és nem azért, hogy ott egy erőszakos, kiméletlen és furcsa, emberi és zsidó hibákkal teltetett kisebbség foglalja el törvénytelenül uralmát.

Ennek a destruktív kiméletlenségnek és kérelmetlen erőszaknak végkifejlődése volt aug. 15-én az az esemény, amikor a Freund-párt feltörte a vágóházakat és erőszakkal vágatni kezdett, dacára annak, hogy a metszőknek az volt kiadva rendeletbe, hogy ne vágassanak. Illetőket, hogy jobban megértsük a dolgot. A metszőket Freund központi irodái alelnök eljuttotta a vágástól. És mikor szót fogadtak, akkor a bezárt vágóházhoz nyomultak a Freundisták és kényszerítették ugyanazokat a saktereket, akiket eljuttattak, hogy az ő jegyükkel, melyeket előre készen létbe tartottak vágjanak. A vágás természetesen leredukált gabellával és pótgabella-jegy nélkül történt. (Mit szól ehhez a Központi Iroda?) Tehát keresztül akarták vinni azt, hogy a pénz az ő pártkasszájukban folyjon a hitközségi kassza helyett, másodsorban így végleges és döntő csapást mérni a szatmári hitközség mai vezetőségére.

A legális vezetőség erre a példátlan erőszakosságra, a hatósághoz fordult. A hatóság előtt igazolta jogos álláspontját és az erőszakkal el foglalt vágóházat, visszafoglalta a hitközség jogos uralma alá. Új metszőt állított be, olyant, akit még nem huz pórázon a károlyi uralom és végül hust Halmiból kellett hozni, mert mégis gondoskodni kellett a közönség husszükségletéről.

Hát mit szól mindezekhez az erdélyi zsidóközvélemény? Hát nem futja el pir minden becsületesen gondolkozó és a tradíciókat híven őrző zsidó arcát, amikor azt látja, hogy legszentebb hagyományainkkal azok dobálóznak legjobban, akiknek legfőbb hivatása épen az volna, hogy őrködjének fölötte. Hol van a tordai főrabbi ur? Wézel főrabbi ur, mint irodai elnök, hol van ilyenkor? Vissza vonult és elbujt, mert a nagy terrorista, a károlyi főrabbi elakarja tüzőn-vízen keresztül foglalni jogtalanul a szatmári rabbi széket. Hát miét nem foglalja el? Hiszen már megpuhult eléggé annak a szerencsétlen városnak zsidósága. Hiszen már nem vágyódik egyébre, mint nyugalomra. De nekik az sem elég, ha mint ahogy erőszakkal megszállt városban, a statáriumtól való félelemmel, de nem örömmel, fogadná a szatmári zsidóság a károlyi rabbi bevonulását. Szádmusukban, erőszakosságukban még azt a lehetetlenséget is meg akarják kísérelni: örömmel és szeretettel fogadják majd a rabbi. Hát ezt nem lehet. Teitelbaum Joél főrabbi lehet még Szatmáron rabbi, de hogy ezek után még szeressék is, hogy örömmel fogadják erről le kell mondjon. Mert soha, amíg a világ világ lesz, őt szeretni Szatmáron nem fogják.

Lehet, hogy üdvrivalgás fogja fogadni a Freund portán, meg néhány chasszid szobában, de a templom és az ucca néma lesz, mint ellenséges csapat megszállása idején. De soha nem is kívánta erőszakosan megszálló csapat, hogy azok, akiket leigáztak, még örvendjenek is nekik. Ezt a lehetetlent akarja megcsinálni a Freund párt. Meg azt is, hogy ők uralják az egész zsidó közéletet és teljesen letörjék még azt a zsenge áskénáz mentalitást is, amellyel eddig rendelkezett a szatmári zsidóság.

Mit szól ehhez az erdélyi zsidó közvélemény? Mi már e lap hasábjain évek óta jószóljuk, hogy ez be fog következni. Nem hallgattak reánk. Azt hitték, hogy „intelligens” beszéddel, majd rábeszélük, meggyőzik, bebizonyítják, hogy az áskénáz zsidóság jogos a vezetésre, a chasszidokkal együtt. Ez mind „náriskát és stüszem” a chasszid frakció részéről, ők ezt üres frázisnak tartják. De megfogni a sakter kezét, funkciója teljesítése közben és arra kényszeríteni, hogy csak annak és csak akkor vágjon, amikor a „politika” megengedi, ezt csak a Freund-féle mentalitás engedheti meg magának. Freund alelnök ur az első, aki felrugja mindazt, amit hitközségi és országos zsidó politikának ismerünk,

a szónak nemesen tradicionális értelmében, ahogy azt annak idején az elváláskor atyáink lefektették. Ezt ma már mind nullifikálni akarják. Nem abban az irányban, hogy orgona legyen a templomokban, oh a világért sem. De azt kérjük az orth. közvéleménytől, nem-e ár anynyit a chasszidikus irány sakter-politikája, mint amennyit ártana a neologia felé való kacsingatás. Mert mi a neologia? Tekintélyrombolás és tradícionnegligálás. Hát a Freund-párt nem-e rombolja le hitét a zsidóságnak mindazon szent és sérthetetlen intézmények iránt, amely nekünk oly szent ma is és lesz időtlen időkig.

Hol van egy ilyen eseménynél a többi hitközség? Hol vannak a főrabbi, akik szintén ijedten tapsolnak a károlyi rémuralomnak. Hol vannak mindazok, akik még féltik mindazt, amit eddig építettek? Hát mi következik ezután? Jönni fog a kormánybeavatkozás. Sárba tiporják autonómiánkat, végvonaglásra ítélik a zsidóság legszebb intézményeit. Hova lesz a hitközségi rend és autonómia, hova lesz a rabbi tekintélye? Mi lesz itt? Egy tohuva-bohu, hogy olyan nagy káosz, amelynek végén szimbolikusan bár, de romhalmaz jelzi majd az elvonuló fekete sereg

Az orth. Központi Iroda jogsértő és törvénytelen határozatai saját létének fennmaradását veszélyeztetik

A cluji és félixli határozatok a hitközségi autonómia látszögéből

Irta Dr KLEIN MIKSA

Amidőn 1923-ban Banu volt kultuszminiszter az orthodoxia világi és papi képviselőit kongresszusra hívta, hogy az orthodoxia jogállását úgy az államhatalom felé, mint befelé a hitközségek keretén belül szabályozza, a kongresszuson az elnök Dr Peclesanu kultuszminiszteri tanácsos kihangsúlyozta, hogy a kormány az alkotmány szellemének megfelelőleg biztosítani kívánja a vallás szabad gyakorlatát, ezért nem akar beavatkozni a vallás belső gyakorlatának módjaira nézve, mert az állam garantálja a hitközségek autonómiáját, de viszont az állam óhajtja, hogy az erdélyi és bukovinai fejlettebb hitközségek organizációja adaptáltsásként egy a Regát mint beszárabiai tartományok részére, hogy ezáltal egységes szervezet alakuljon ki az országban lévő összes hitközségekre nézve. Ekkor fejlődött ki a vita Zirelshon chisineu-i, Schor bucaresti és néhai Ullmann besztercei főrabbi között, abban a kérdésben, hogy minő módon szerkesztendők meg a hitközségi statutumok, lehet-e majd egy helyen egy vagy több hitközségek és ha nem, mégis hogyan, mi módon lehetne biztosítani egyes csoportok kiválási törekvéseit, ha azok lelkiismereti kényszert vélnék látni? Akkor történt hogy néhai Ullmann Salamon emelt hangon jelentette ki, hogy az erdélyi statutumokban gondoskodás történt erre nézve is, mert elődeink bölcs előrelátással lezögezték azt az elvet, amely szerint bárminő belső vita legyen az a hitközség tagjai között, úgy ezek a vitás kérdések mindegyike a választott bíróság szerve útján kell elintézését nyerve, mert ez felel meg a Sulchan Aruch szellemének. A választott bíróság intézménye olyan autoritással bír az orthodoxia keretén belül, hogy nem merülhet fel belső harc, mert itt nyer megoldást és garantálja az államhatalom felé, hogy ennek a kérdésnek a belső szabályozása nem óhajtandó az állam részéről, mert ezt mi magunk megoldottuk.

Ha ebből a principiumból bíráljuk a cluji és a félixli ismeretes Vaqđ Harabonim határozatait, akkor a következő konkluziókra keljünk:

1. A szervező alapszabályzat 24 §-ának c. pontja a Sochtim hivatalnokok feletti befűgyeleti jogot kizárólag az illetékes rabbi kizárólagos befűgyelete alá utalja. Ez a jog nem ruházható át a rabbi által senkire és létét csak akkor nyeri el a rabbi, amidőn az jogérvényesen a hitközség által megválasztott. A rabbi jogköre nem szűkíthető idevonatkozólag még a Központi Iroda rabbi választmánya által sem. Ezt az elvet sérti a cluji határozat, mert a pótgabella jegyek bevezetésére irányuló határozatánál a szankciók alkalmazásánál azt mondta ki, hogy maga a Központi Iroda lesz az a forum, amelyik megtiltja a metszőnek, hogy vágasson, ha és amennyiben a hitközség nem

megteti útját. Mi lesz a mi szép erdélyi orthodoxiánkból? Mi lesz ebből a kulturnépből? Mi lesz? Erre adjon feleletet a mi kiváló rabbiak rünk, akik ijedős gyermekek módjára a dunai alá bujnak, mikor jön a chasszid ielszó alati er szakoskodó fergeteg. Mindnyájan félnek és mindnyájan meg vannak ijedve. És hol vannak a me elnökeink és képzett zsidóságunk feltő bálbószaink? Most ma Szatmár az erdélyi zsidóság igazságnak és ényomott szatmári hitközségi vezetőségnek. Mert ma Szatmár az erdélyi zsidóság Verdunja. Ha Szatmár elesik áskénáz szempontból, akkor a többi gyerekjáték lesz az er szakosok uralmának. Ez a kulcsfontja ma, leg nagyobb érdítménye ma, az erdélyi zsidóságnak. Menjünk a szorongatott hitközség segítségére, mert ha Szatmár elesik, akkor itt vége kulturortodoxiának. Akkor itt a franktirörök, guerillaharcot szeretők, a destruktívek, a mindent megsemmisítők gyászos uralma következik.

Mi sötétnek látjuk a jövőt. És a reményünk csak abban van, hogy az utolsó percben még felismeri a veszély nagyságát az erdélyi ort zsidóság és megmenti még, ami menthető, amelyet megmenteni első és legfőbb kötelesség

tett eleget a pótgabella megfizetésére irányuló kötelezettségének. Nem csak a hitközség autonómiáján követtetett el sérelem, hanem a rabbi jogkörén és hatáskörén is és ez a jogsértő relem egy súlyosan veszélyes játék az autonómiával. Ha ez a szankció megmaradhat, akkor holnap más hatóság fogja leállítani a saktert, más hatóság is igényelni fogja azt a jogot, hogy a metsző felett befűgyeletet gyakoroljon ezér, ez a határozat törvénytelen és visszavonandó. Más szankciókat kell keresni a nemfizetés hitközséggel szemben. Nem vitás az, hogy Központi Irodát a hitközségeknek kell fenntartaniok azon kulcs alapján, amelyet a vezetőség kivetett. Ennek befizetése nem csak morális kötelesség, hanem biztosítható a közadók módjára szóló behajás alapján is. Vagy más kulcs alapján lenne behajandó az idevonatkozó járulé, de a sankció nem lehet az autonómia megsértése.

2. Ami pedig a félixli határozatot illeti, legyen szabad tisztán a jog szempontjából vizsgálni a kérdést, anélkül, hogy belemennénk annak a vitatásába, hogy a tengeri kigyóvá da gadt kérdésben melyik félnek van igaza. Mi történt Félixen. — A rabbitanács kötelezte a szatmári hitközség jelenlegi vezetőségét, amely választás útján került a hitközség élére, hogy a ros határidőn belül mondjon le és a hitközség vezetését adja át „az ellenpártnak”, amely aztán a választásokat a Pszak Besz Din határozatának megfelelőleg ejtse meg, amennyiben ennek nem tesz eleget, a rabbitanács a szatmári netségket a vágástól elfogja tiltani. Ezen határozat miatt, a szatmári hitközség jelenlegi vezetősége Besz Din kiküldését kérte.

Ez a határozat újabb súlyos sérelme a szatmári vezetési szabályzatnak és a hitközségi autonómiának.

Mindenek előtt leszögezni kívánom, hogy ilyen kitétel: „ellenpárt”, teljesen ismeretlen fogalom statumainkban, mert a hitközségnek csak egyénei vannak. Itt nincsennek pártok, nincsenek organizációk a keretén belül, ezért, nem lehet egyházzogilag egy ilyen noncencet kimondani, hogy a vezetőség adja át helyét az ellenpártnak. A hitközség vezetősége még ha lemondott még ha felső befűgyeleti kormányintézkedésként folyó az állásfő befűggesztetett, ez esetben is mindaddig a helyén kell maradjon, amíg arra illetékes új szervek töje a hitközség vezetését, vagyonát, lettár mellett át nem vették, mert a hitközség vagyonzogi vezetéséért teljes felelősséggel tartoznak. —Nem lehet tehát kimondani, hogy pedig mátl fogva az „ellenpárt” veszi a hitközség feletti vezetését. —Ezért amíg a rész teljesen érthetetlen és végrehajthatatlan a rabbitanács határozata, másrészt megsértésé egy a hitközség autonómiájának, amely szervező szabályzat 5. szakasza alapján autonóm

HIREK

„Népünk“ cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek Av 17. augusztus 19.

Szombat Av 18. augusztus 20.

Heti szidra: **קרב**

Heti haftora: **ותאמר ציון**

Perek 4.

Szombat kezdete:

üzet bezárás 8:30

gyertyagyújtás 8:40

Istentisztelet kezdete 8:45

Szombat befejezése 9:40

A Központi Iroda ukazokat küld a hatóságoknak és hatósági beavatkozással akarja a szatmári hitközséget megalázní

Lapzártaikor kapjuk Szatmárról a Központi Iroda azon megbotránkozató eljárásáról szóló hivatást, amely szerint átíratot intézett a szatmári prefektushoz, melyben hivatkozással választmányára által hozott határozatára arra kéri a hatóságokat, hogy ennek érvényt szerzendő megfelelő karhatalmat bocsájtson rendelkezésére és elsősorban a hitközségi mérszázsekeket vegye ki a jelenlegi hitközségi vezetőség kezéből és azt a Freund pártnak bocsájtja rendelkezésére. A prefektus, a polgármester és a rendőrhatalmakkal történt meg tárgyalás után, oly értelmű határozatot hoztak mivel a Központi Irodával semmiféle jogviszonyban nem állanak, annak átíratát ad acta teszik és mindenben ahoz tartják magukat, amit előír számukra a kultusz törvény és amely pontosan szabályozza a hitközségek és hatóságok jogviszonyát.

A Központi Iroda eme ténykedése nagy felháborodást kelt a hitközség körében. A hitközségek — jelenleg az elnököt helyettesítő Freund alelnök provokációjának tekintik, eme újabb erőszakos lépést. A szatmári hitközség továbbra fenntartja a legális és logikus jogviszonyt a hatóságokkal. A hatóságok határozata természetesen nagy örömet keltett Szatmáron.

— **Emésztési nehézségek**, gyomorifájás, gyomorégés, rosszullet, fejfájás, idegizgalmak, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség esetén a természetes „Ferenc József“ keserűvíz megszünteti az emésztési zavarokat, a vérkeringést helyes utra tereli, felfrisíti a szellemet és egészséges álmot hoz. Az egyetem klinikákon végzett kísérletek bizonyítják, hogy alkoholisták a Ferenc József víz használata folytán éhségérzetüket majdnem teljesen visszazerezték. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **A palesztinai-román kereskedelem.** Bukarest. Az ITA bukaresti képviselete kereste fel az elmúlt héten Tilea miniszterelnöki államtitkárát és, nyilatkozatot kér az államtitkáról Románia és Palesztina közötti kereskedelmi kapcsolat kiépítéséről. Az államtitkár igen szívélyesen fogadta a zsidó távirati iroda megbízottját, akinek a következőket mondotta: Az utóbbi évek során Románia és Palesztina kereskedelmi kapcsolata igen szép fellendülésnek indult. A román kormány azonban mindent elkövet, hogy ez a kapcsolat a jövőben még intenzívebbé váljon. Elsősorban gondoskodni fogunk arról, hogy a konstanza-hajfai hajóközlekedést gyorsabbá tegyünk, úgy hogy havonként legalább kétszer induljanak román hajók a palesztinai kikötő felé. Ugyansak előmozdítjuk a palesztinai áruk romániai piac-forgalmát is és megkönnyítjük a Románián keresztül érkező szállítmányok útját is. Hogy azonban még szorosabbá fűzhessük a két állam közötti kereskedelmi viszonyt, egy bizottságot létesítettünk, amelynek egyedüli feladata, hogy tanulmányozza a palesztinai-román kapcsolat állapotát és tegyen indítványokat ennek fellendítésére vonatkozólag.

— **Tisztújító választás a Temesvár-józsefvárosi imaházban.** E hó 14-én tartotta a temesvár-józsefvárosi hitközséghez tartozó Talmud-Tóra helyiségében, a szefard imaház közgyűlését, mely alkalommal a következők lettek vezetőkül megválasztva: Schönfeld Salamon, Vogel Sámuel, Adler F. Saul, Guttmann B., Strasser M. Sámuel, Steinfeld Mózes és Stern Mór. Ezen megválasztottak az alapszabályok értelmében a tisztségi szerepeket maguk között osztják ki.

— **HÁZASSÁG.** A napokban tartotta esküvőjét Freund Izráel szászrégeni főrabbi fia Freund Lévi, ki szintén képesített rabbi, Paneth Ichezel néhai dési rabbi leányával, Tli dával. Az esketési szertartást Wesel Albert torcái főrabbi az országos központi iroda elnöke, Schor Chaim bukaresti főrabbi, továbbá Paneth Izák rabbi végezték. Résztvettek még az esküvőn a következő rabbik: dr. Krausz dicső-szentmártoni, Fridländer borgóprundi, Paneth gyulafehérvári, Eliás szamosújvári, Paneth tekei, Lebovits rettegi, Meisels marosújvári, Lichtenstein bejleni, Paneth nagyilondai. Dics város és környékének zsidósága szintén teljes számban résztvettek néhai szeretett lelkipásztora legfiatalabb gyermekének esküvőjén.

— **Felvétel az oradeai orth. zsidó fiú és leánygimnáziumba.** Az oradeai orth. zsidó hitközség közel fél évszázados négy osztályú fiú és leánygimnáziumában, Erdély egyetlen orth. nyilvánosági jogú középiskolájában az 1932—33. tanévre szóló jelentkezések folyamában vannak. Ez iskolák bármely osztályába iratkozni szándékozók felvétel iránti kérelmüket haladéktalanul nyújtsák be az iskola igazgatóságnál. Melléklendő okmányok iskolai születési, újraoltási és állampolgársági bizonyítványok. Ugyanerre felkéretnek mindazon szülők, akik gyermekeiket a hitközség fennhatósága alatt álló elemi fiú-s lány iskola első osztályaiba óhajtják beírtni, hogy előjegyzés és esetleg szükséges korengedély megszerzése céljából a hivatalos órák alatt haladéktalanul jelentkezzenek az iskola igazgatóságánál. A bizonyítványok csak tanfelügyelői láttaozással érvényesek. Az intézet régi növendékei is felvételi kérelemmel iratkoznak. A magasabb osztályokba újonnan jelentkezők is kötelesek föntebb felsorolt okmányokat benyújtani. Folyamodvány mintával s egyéb felvilágosítással hivatalos órák alatt (d. e. 8-10-ig) készséggel szolgál az iskola igazgatósága, amely a vidéki tanulók elhelyezésére és a legmesszebbmenő módon segítségére lesz a szülőknek. Levélbeli megkereséseknél válaszbélyeg melléklendő. Vidéki szülők tájékoztatására közöljük még, hogy a fiú-gimnázium talmud-tórával kapcsolatos, mely díjtalanul áll a tanulók rendelkezésére. Az évi tandíj különböző fokozatu. A fokozatokba való beosztást az iskolaszék tandíjbizottsága végzi. A beiratások időpontjáról a napilapokban majd tájékoztat az igazgatóság.

— **Harc a szombatért Palesztinában** A Jewish Agency vezetősége erélyes akciót akar indítani, hogy közpénzekből vásárolt földeken a szombat megtartás hivatalosan ki egyen kötvé. A mizráchista lapok szemrehányóan haragztatják, hogy az intézkedés elkészt, mert a baloldali munkásokat előbb nevelni kellene, hogy legyen érzékük a tradíciók iránt. Azt azonban meg kell állapítani, hogy a szombat megtartása a Szentföldön nem kíván áldozatot a hívőtől. Mégis szomorúan nevetséges és jellemző a következő eset: Haifában, Oroszországban bevándorolt szombatosok (szubetni ki) élnek, azaz oly keresztények, akik megtartják a szombat nyugalmát a legszigorubbán. Az egyik szombatos egy szombati napon rémüldözve látja, hogy sofőr fia gépkocsiját felkurb lizza. Ráförmed: „mit csinálsz, hisz ma szombat van“. Amire a fiú azt válaszolta: nem vagyok én már szombatos, e héten zsidóvá lettem.

amait önállóan készítette el és azok alapján és él.

Sérelmes a felixi határozat azért is, mert a határozat leállításával fenyegető sankciót monki. Már az előbbi határozatnál kifejtet-hogy az ilyen rendelkezés jogsértő és történelen és ezért e helyen újból fenntartom jogi álláspontomat.

De nem hajtható végre az ilyen határozat, a szervező szabályzat 11. 12 és 16 §-i ján ha a hitközség a választottbírók ki-ését kérte, az nem tagadható meg, másrészt vezetőség biryokon belül kell maradjon, mind-ig, amíg a választott bíróság ebben a kér-ten nem döntött.

Ez az egyházi elv lett leszögezve néhai an Salamon főrabbi által, ez a tradíció ján nyert törvényerő olyan erős, hogy sérthető meg még a Központi Iroda vezető-álta sem, mert ez képezi biztosítékát a hit-égi autonómiának mindenféle támadással ben akár fentről, akár lentől induljon ez

Nem vitatom tehát azt, hogy vajjon eleget a szatmári hitközség jelenlegi vezetősége a Besz Din határozatában foglalt kötele-ésnek, ezt a választott bíróság kell eldönt-Éz kell határozzon afelett, hogy megmarad-e helyén ez a vezetőség vagy sem és hogy választás hogyan és mily módon, minő lis-lapján ejtessék meg. Mindezek a kérdések a szatmári bíróság kizárólagos hatáskörébe tar-ak, amelynek az ítélete végérvényesen el-á a kérdést.

Olyan életbevágóan fontosnak tartom, hogy ben a kényes kérdésekben megartassanak a kényes formák és intézkedések, mert ellenkező-én a hitközség autonómiája nyer olyan os csapást, amelyet nem lehet azután ki-ami.

Nekünk lelkiismeretbeli kötelességünk ör-ni az autonómia sértelessége felett, hogy to-átmenekithessük későbbi generációk szá-á úgy, amint azt mi is örököltük. Ezért nem hatalmi kérdést csinálni ezen törvénytelen-ozat kieroszakolásából, hanem vissza kell-sszavazni a törvényesség útjára, mert csak ez fogja-ozni a békét, amelyre szükségünk van.

Garenciu államtitkár nyilatkozott a Zsidó Párttól és a cionizmusról

Bukarest. Gr. Garenciu külügyminiszteri-államtitkár az elmúlt héten nyilatkozott az-ajtó-képviselője előtt, a lefolyt képviselő-észtásokról, a Zsidó Párttól és a cionizmus-az államtitkár többek között a következő-mondotta: Elégítéssel állapítom meg, hogy-lyolt választások a legteltesebb demokracia-za szabadság keretei között történtek. Ez biz-otta a Zsidó Párt számára is, amelynek-egtelenül nagy tömegei vannak, a győzel-á képviselő választások alkalmával-élem, a mi kormányunk uralkodása ide-ált a Zsidó Pártnak korántsem lesz any-ennivalója, mint az elmúlt kormányzat-és, mert a nemzeti-parasztpárt biztosítani-á a rendet, a békét és a polgárok együttmü-ését. Ez a legfőbb gerince a programunk-ost és ez volt a múltban is. Köztudomás-azonban az is, hogy kormányunk különös-lemmel kíséri és fejleszti Románia és Pa-ia kereskedelmét is és mindent megtesz-ézt a kapcsolatot, mely mindkét országra-ge igen áldásos, a jövőben még intenzíveb-egye. Természetes, hogy a cionista mozgal-is a legmelegebb szimpátiával tekintjük, tudatában vagyunk annak, hogy ez a moz-om kulturális céljait tekintve, csak hasznos-ldó tömegek számára.

GRUSZ DAVID

Szalma kalangvár

Satu-Mare, Str. Petru Rarez 35/37

Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok

és nyersanyagok raktára 58

ALLAST KERES 39 éves, a legnagyobb rabbitól igazoló okmányokkal rendelkező és zeneileg képzett, jóhángú előimádkozó. A kiadóhivatalban.

